

آسمان ابری

● محدثه واعظی‌پور
روزنامه‌نگار

یک) پرفروش‌ترین فیلم اکران ۱۴۰۰ «دینامیت» است که هنوز روی پرده مانده و به شکلی عجیب با استقبال مواجه شده است. «دینامیت» که یک کمدی بازاری به سبک کمدی‌های دو سه سال اخیر با بازی پژمان جمشیدی ستاره فروش این سال‌هاست، بیش از ۵۰ میلیارد تومان فروش داشته است. در حالی که پرفروش‌ترین فیلم سال ۱۳۹۹ «شنای پروانه» بیش از سه میلیارد تومان فروش کرده بود. بهای بلیت سینما امسال رشدی چشمگیر داشت و این موضوع را نباید در محاسبه فروش فیلم‌ها فراموش کرد. اما سالی که گذشت با وجود محدودیت‌های کرونایی، تسریع و گسترش واکسیناسیون، امکانی به وجود آورد که سالن‌های سینما و تئاتر دوباره آغاز به کار کنند و اکران فیزیکی تقریباً به شکل سابق بازگردد. پیش از شیوع ویروس کرونا، سینمای ایران در جذب مخاطب با مشکلات عدیده روبه‌رو بود و معمولاً بیش از پنج فیلم نمی‌توانستند هزینه تولیدشان را برگردانند، کرونا بر این مشکلات و کمبود مخاطب افزود و تعطیلی مداوم سینماها، اکران فیلم‌های جذاب را به تأخیر انداخت. در فاصله سی و نهمین جشنواره فیلم فجر تا پایان جشنواره چهلمین تعدادی از مهم‌ترین فیلم‌های جشنواره سی و نهم، (تی‌تی، ابلق، شیشلیک، زوالا و...) روی پرده نرفته‌اند و بسیاری از تهیه‌کنندگان و پخش‌کنندگان فیلم‌ها، تمایلی برای نمایش فیلم‌هایشان نداشتند. بنابراین نمی‌توان گفت سینما هنوز از دام کرونا رهیده است، حتی برگزاری چهلمین جشنواره فیلم فجر هم زیر سایه کرونا اتفاق افتاد. پدیده اکران آنلاین که با تعطیلی سینماها، رونق نسبی گرفته بود، تداوم و استمرار نداشت و معضل قاچاق فیلم‌ها، عاملی است که تمایل به اکران آنلاین فیلم سینمایی در این بستر را به حداقل می‌رساند.

(دو) حضور محمد خزاعی در سازمان سینمایی یکی از مهم‌ترین رخدادهای حوزه سینما، در سالی که پشت سر گذاشتیم بود. خزاعی

از میان نام‌هایی که برای تصدی این عنوان مطرح شده بودند، مقبولیت بیشتری در بدنه سینما داشت. خزاعی اهل رسانه و سینماست و سال‌ها به‌عنوان دبیر جشنواره مقاومت فعالیت کرد و جایگاه این جشنواره را تغییر داد. خزاعی با شعار همدلی و قانونگرایی به سینما آمده و وعده عدالت‌نمایی و رونق تولید در سال ۱۴۰۱ داده است. او در اختتامیه پانزدهمین جشنواره «سینماحقیقت» در آذرماه امسال، شفاف و روشن مواضعش را مطرح کرد و نوید داد در سالی که پیش روست، رونق را به سینما بیاورد، اما به نظر نمی‌رسد با وضعیتی که در سینما هم در حوزه تولید و هم اکران وجود دارد، ایجاد رونق و شور آسان باشد.

جشنواره چهلیم فیلم فجر، به‌عنوان نخستین جشنواره در دولت سیزدهم، اگرچه نمی‌تواند آینه تمام نمای سیاستگذاری‌های خزاعی و تیمش باشد، اما انتقادهای فراوانی به آن شده و فیلم‌های این دوره، آسمان اکران سال ۱۴۰۱ را غبارآلود نشان می‌دهد. اکرانی با تعداد کمی فیلم پرمخاطب که نمایش آنها، قاعدتاً نمی‌تواند به صنعت سینماداری کمک کند.

سه) سینمای ایران در سال ۱۴۰۰ متأثر از شیوع ویروس کرونا و در فاصله تغییر دولت و روی کار آمدن دولت سیزدهم، در رکودی خودخواسته به سر برد. سال ۱۴۰۱ برای سینما، سال مهمی است. سیاستگذاری‌های فرهنگی دولت سیزدهم عینیت خواهند یافت و جامعه سینما منتظر است تا وعده‌ها تحقق یابند. در غیر این صورت، با تداوم وضع موجود بحران اقتصادی، کمر سینما را خواهد شکست.

ترافیک اکران

● رضا صائمی
منتقد

اکران نوروزی همواره به عنوان فصل طلایی اکران و نمایش شناخته می‌شود. تعطیلات عید و گره خوردن آن با مسأله تفریح و اوقات فراقت، سینما را به یکی از انتخاب‌های مهم مردم بدل می‌کند. گرچه ۲ سالی است که به دلیل حضور کرونا، بازار داغ اکران‌های نوروزی سرد و خلوت شده و در یک جبر اجتماعی، نوروزهای خلوتی بر گیشه‌های سینما تحمیل شد. امسال اما با کاهش دامنه نفوذ کرونا و بازگشایی سینماها که از جشنواره چهلیم هم گذشته و فیلم‌های تازه‌ای بر اکران‌های از پیش مانده اضافه شده، ضمن اینکه تعطیلی سینماها در دوره کرونایی، فیلم‌های پشت اکران مانده پیشین را هم به سبد نمایش افزوده. با این انبوه و تراکم فیلم‌های در انتظار اکران از یک سو و فرصت طلایی اکران نوروزی که متقاضیان بالایی هم دارد، مدیران سینمایی تصمیم گرفتند تعداد بیشتری فیلم را برای اکران نوروزی انتخاب کنند. ضمن اینکه به نظر می‌رسد این حجم بالای فیلم‌های تازه اکران به زعم آنها می‌تواند رونق

بیشتری به چرخه اکران بخشیده و کسادی ۲ سال اخیر را به دلیل کرونا جبران کند. اما دست‌کم ۲ چالش مهم می‌تواند این امید را کاهش داده و سیاست اکران انبوه نوروزی را با شکست مواجه کند. اول تعداد زیاد فیلم‌هایی که بیشتر آنها تأمل برانگیز است و این تحلیل با انتظار را پیش می‌آورد که این فیلم‌ها هر کدام به دلایلی می‌تواند مخاطبان زیادی را به سینما بیاورد. اما واقعیت این است که این یک محاسبه اشتباه است و بدتر از آن یک آزمون شکست خورده تکراری. وقتی تعداد فیلم‌هایی که ظرفیت مخاطب‌پذیری و فروش بالایی دارند، زیاد باشد مخاطب با انتخاب یک یا دو تا از آن فیلم‌ها، فرصت تماشای بقیه آثار را از دست می‌دهد و این فرصت طلایی را به فرصت‌سوزی بدل می‌کند. در واقع عرضه انبوه، بیش از تقاضای مخاطب است و فیلم‌ها مخاطبان احتمالی خود را به دلیل تعدد فیلم‌های روی پرده از دست می‌دهند. «روز صفر» به کارگردانی سعید ملک، «موقعیت مهدی» به کارگردانی هادی حجازی‌فر، «لامینور» به کارگردانی داریوش مهرجویی، «مرد بازنده» به کارگردانی محمدحسین مهدویان، «علفزار» به کارگردانی کاظم دانشی، «قدغن» به کارگردانی مجید مافی و «شادروان» به کارگردانی حسین نمازی، فیلم‌های قطعی راه‌یافته به اکران نوروزی ۱۴۰۱ هستند. این تعدد فیلم‌ها با توجه به قیمت جدید بهای بلیت مواجه شده که ظاهراً قرار است از ۳۰ هزار تومان به ۵۰ هزار تومان افزایش یابد و افزایش بهای بلیت با کاهش تعدادی از مخاطبان همراه خواهد شد که توان مالی رفتن به سینما را نداشته و در واقع سینما از هزینه خانوار آنها کم می‌شود. با توجه به فشار اقتصادی و مشکلات معیشتی، همچنین افزایش قیمت بلیت سبب خواهد شد خانواده‌های بسیاری، سینما رفتن را از برنامه خود حذف کنند. به علاوه حاصل این تعدد فیلم‌های اکران نوروزی که با افزایش قیمت بلیت هم گره می‌خورد باعث می‌شود تا این فرصت‌سازی به فرصت‌سوزی بدل شود